

dipam

DİPLOMATİK İLİŞKİLER ve POLİTİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER for DIPLOMATIC AFFAIRS and POLITICAL STUDIES

ABD 2020 SEÇİMLERİ VE AMERİKAN DIŞ POLİTİKASINA ETKİLERİ

Prof. Dr. Çağrı ERHAN
Dr. Stephen BLANK

27 Ekim 2020 | DİPAM YouTube Kanalı

Panel Notları

27.10.2020 tarihinde saat 19.30'da "ABD 2020 Seçimleri ve Amerikan Dış Politikasına Etkileri" adlı panel, DİPAM tarafından online olarak gerçekleştirilmiştir. Moderatörlüğünü Transatlantic Global Advisory Kurucu Başkanı Ellen WASYLINA'nın üstlendiği panelde, Foreign Policy Research Institute

Kıdemli Uzmanı Dr. Stephen BLANK ve Altınbaş Üniversitesi Rektörü-DİPAM Danışma Kurulu Üyesi Prof. Dr. Çağrı ERHAN konuşmacı olarak katılmışlardır. Moderatör Ellen WASYLINA, konuşmasına panelistleri tanıtarak başlamıştır. Panelin amacını ve konusunu açıklayıp, Amerikan seçimlerinin tartışmalı bir şekilde

yaklaştığını ifade etmiştir. Bu seçim sürecinin, diğer seçimlere göre daha çekişmeli bir şekilde seyir ettiğini belirterek, taraflar arasında düşmanlık, fikir ayrılıkları, bölünme ve zıtlaşmanın had safhada olduğunu söylemiştir. Bu durumun sadece siyasetçiler arasında kalmadığını ayrıca toplum içinde de yaygınlaştığını söylemiştir. Kovid-19'un geçen sene başlayıp küresel bir salgın haline geldiğini, ülkeleri ve siyasetçileri zora sokarak; siyasi, ekonomik ve toplumsal hayatı çok farklı bir şekilde etkilediğini belirtmiştir. Bu sürecin, siyasi karar vericileri kısıtlamaya zorladığını ayrıca toplumsal, sağlık ve ekonomik anlamda yeni düzenlemeler getirmeye mecbur bıraktığını ifade etmiştir. Salgın döneminin, ABD'yi de siyasi ve ekonomik açıdan etkilediğini ifade etmiş ve bu süreç içerisinde ilerleyen seçim sürecine ve liderlere, toplumun bakış açılarını değerlendirmiştir.

Bu seçimin, ABD dış politikasını ve dünyadaki rolünü etkileyeceğini ve özellikle Ortadoğu, Doğu Akdeniz ve Avrupa'nın bu etkilerden nasipleneceğini ifade etmiştir. Panelde 4 ana konunun tartışılacağını açıklayarak konuşmacılara söz hakkı vermiştir.

Prof. Dr. Çağrı ERHAN, bu dönemdeki ABD seçimlerinin eski seçimlere göre çok farklı bir şekilde ilerlediğini söyleyerek, aralarındaki farkları sıralamış ve dış politikanın seçim sürecinde ve tartışmalarda yerinin azlığına dikkat çekmiştir. Başkan adayları arasındaki görüş farklılıklarından bahsederek, aralarındaki farkları kategorize etmiştir. Joe Biden ve Donald Trump'ın dış politika hakkındaki görüş farklılıklarını, Carnegie Institute ve Global Research Institute adlı düşünce kuruluşlarının birçok akademisyenle yapmış oldukları anket sonuçlarına

dayandırarak bu konuda en az üç görüş ayrılığının bulunduğunu belirtmiştir. Adayların, uluslararası ilişkilerde çok taraflılık konusundaki farklılıkları ilk sıraya koymuş akabinde Donald Trump'ın herhangi bir çok taraflılık yaklaşımına sahip olmadığını ve bir önceki seçimlerde olduğu gibi ilk sıraya Amerika'yı koyduğunu ifade etmiştir. Joe Biden'ın ise bu konuda daha farklı düşündüğünü belirtmiş ve uluslararası işbirliğini, uluslararası kurumları ve organizasyonları vurguladığını ifade etmiştir. Biden'ın, bu şekilde düşünerek, Obama ve Clinton dönemindeki çok taraflılık politikalarına geri dönmek istediğini açıklamıştır. Trump'ın bu konuları daha az önem verdiğini de eklemiştir.

İkinci görüş ayrılığının, iklim değişikliği ve çevre sorunları hakkındaki görüşlerinin olduğunu ifade etmiştir. Biden'ın, Trump'ı bu konuda açıkça eleştirdiğini ifade etmiştir. Biden'ın, Trump'ın iklim değişikliği ve çevre konularında izlemiş olduğu politikalarının, Amerikan'ın ve dünyanın gelecek nesillere büyük zarar verdiğini düşündüğünü söylemiştir. Biden'ın bu konuda, Obama ve Clinton dönemlerindeki çevre politikalarına dönmeye hazır olduğunu dile getirmiştir.

Üçüncü görüş ayrılığının, küresel halk sağlığı ile ilgili olduğunu belirtmiştir. Kovid-19 konusunun ABD gündeminde çok sıcak olduğunu ve başkanlık tartışmalarında çok önemli yer edindiğini ifade etmiştir. Biden'ın, Trump'ı bu konuda eleştirdiğini ifade etmiş ve salgın döneminde küresel çabalara ve mücadelelere liderlik edemeyişini eleştirdiğini dile getirmiştir.

Öte yandan, yapılan ankette, gelecek seçimleri kim kazanırsa kazansın adayların özellikle üç alanda neredeyse aynı türden dış politika izleyeceklerini; sadece farklı

tonlarda uygulayacakları sonucunun çıktığını ifade etmiştir.

İlkinin, askeri güç kullanımını ile alakalı olduğunu ifade etmiş ve ABD'nin sınır ötesi operasyonlarını konu ettiğini belirtmiştir. Biden'ın, Trump'ın savunma bütçesini arttırmasını eleştirdiğini söylemiştir. Fakat Biden'ın seçilmesi halinde, savunma bütçesinin yakında zamanda azaltılacağına dair net bir işaretin olmadığını ve ABD askeri birliklerinin çekileceğine dair de herhangi bir durumun olmadığını da eklemiştir.

İkincisinin Çin'e yönelik politikalar olduğunu, Biden'ın Çin konusunda Trump kadar sert olmadığını, fakat Biden'ın da Çin konusunda endişelerinin olduğunu belirtmiştir. Biden'ın Çin ile başa çıkmada yunuşak güç enstrümanlarını daha çok kullanmak istediğini aktarmıştır. Ayrıca Biden'ın, Çin'in küresel anlamda ABD'ye meydan okuduğunu kabul ettiğini söylemiştir. Biden'ın seçilmesi halinde Çin tehditine karşı önlem alacağını da eklemiştir.

Üçüncüsünün terörle mücadele olduğunu söylemiş ve her iki aday için de, terörün ABD için büyük bir tehdit olduğunu ifade etmiştir. Seçimi kim kazanırsa kazansın, ABD'nin terörle mücadeleyi sürdüreceğini ve önlemler alacağını dile getirmiş ve ABD için, küresel çapta terörün bitmediğinin de altını çizmiştir.

700'den fazla Uluslararası İlişkiler alanında çalışmalar yapan akademisyenin katılmış olduğu bu anketin sonucundan ise, %92 oranında, Biden'ın seçilmesi halinde yabancı hükümetlerin ABD ile işbirliği yapmaya daha fazla istekli olacaklarına inandıklarını ifade etmiştir.

Prof. Dr. Çağrı ERHAN, bu sonucu kendisi için ilginç bulmuş ve böyle bir durumun Türkiye için geçerli olmayacağını iddia etmiştir. Türkiye toplumu ve akademisinin, Biden'ın Türkiye siyaseti hakkındaki sözlerinden sonra Trump'ın seçimleri kazanmasını isteyebileceklerini ifade etmiştir.

Kendi fikri olarak da adayların izlemiş olduğu ve izleyeceği ana politikaların belirli farklılıklara sahip olduğunu; Çin, terörizm ve askeri güç kullanımı hakkında da benzer politikalar izleyeceklerini ifade etmiştir. Biden'ın seçilmesi halinde de uluslararası alanda çok taraflılık ve daha fazla işbirliğinin olacağına inandığını aktarmıştır. Ancak uluslararası aktörlerin ABD ile daha fazla işbirliğine yanaşıp yanaşmayacağını da sorgulamıştır. Biden'ın, Obama'dan çok Clinton dönemini canlandırmak istediğini ifade etmiştir.

Dr. Stephen BLANK, büyük bir devletin dış politikasının sadece bir döneme bağlı olmadığını söyleyerek konuşmasına başlamıştır. Seçimleri Biden'ın kazanması durumunda dünyanın radikal bir şekilde farklılaşmayacağını savunmuştur. Kendisini herhangi bir tarafı destekleyen birisi olarak görmediğini aktararak, Joe Biden ve Donald Trump arasında temel farklılıkların olduğunu söylemiştir. Sadece ABD ile Türkiye arasındaki ilişkiler için değil küresel çapta da son derece önemli farklılıkların olduğunu söylemiştir. Esas nokta olarak, Biden'ın seçilmesi durumunda büyük değişikliklerin olacağını; Trump'ın seçilmesi durumunda ise nelerin olacağı hakkında kimsenin hiçbir fikre sahip olmadığını iddia etmiştir. Trump'ın birkaç konu dışında tutarlı bir dış politika uygulayamayacağını veya yürütemeyeceğini kanıtladığını söylemiştir. Trump yönetimi altında, Dışişleri Bakanlığının mali olarak yeterince finanse

edilmemesini ve dış hizmet memurları arasındaki büyük istifaları işaret ederek, bu şekilde herhangi bir konu ya da sorunun çözülemeyeceğini ve başarıya ulaşamayacağını belirtmiştir. Hükümete karşı hoşnutsuzluğun Pentagon için de geçerli olduğuna dikkat çekmiş ve bu nedenle uyumlu bir politikayı formüle etmenin ve uygulamanın çok zor olduğunu belirtmiştir. Trump'ın Dünya konusunda son derece saf ve bilgisiz olduğunu, bu yüzden de istihbarat ile krizler yaşadığını belirtmiştir. Bu durumun dış ilişkilere olan olumsuz etkilerinden de ayrıca bahsetmiştir.

Türkiye'ye yönelik net bir Amerikan politikasının olmadığını ve kesinlikle kamuoyunda Türk politikalarına ilişkin çok derin bir yanlış anlamının varlığından bahsederek, Trump'ın tutumunun, ABD ve Türkiye ilişkilerine de bariz bir şekilde yansındığını söylemiştir.

Biden için durumun tam tersi olacağını söylemiş ve Biden'ın, dış politikada çok büyük deneyime ve dış politika ekibine sahip olduğunu dile getirmiştir. Avrupa, Orta Doğu ve Asya hükümetleri tarafından da iyi bilinen birisi olduğunu söylemiş ve Biden'a güvenildiğini de eklemiştir. Başkan olması durumunda, Ulusal Güvenlik Konseyi, Dışişleri Bakanlığı ve Pentagon'da gerekli ofislerdeki personeli hızlı bir şekilde sağlayacağını ve finanse edeceğini ifade etmiştir (ki Trump'ın bunları sağlayamadığını düşünmektedir). Prof. Dr. Çağrı ERHAN'ın çok taraflılık hakkında dediklerine katıldığını ve Biden'ın seçilmesi durumunda uluslararası anlamda ABD ilişkilerinin gelişebileceğini ifade etmiştir. Uluslararası anlamda ittifak ve müttefiklik durumunun da ABD'ye sağlayacağı faydalardan bahsetmiş ve tüm bunların yeni bir temele dayandırılacağını altını çizmiştir.

Dr. Stephen BLANK, İsrail normalleşme hareketine değinmiş ve normalleşme hareketine katılan BAE, Bahreyn ve Sudan gibi ülkelerin, İran ve Türkiye'ye karşı ABD'nin desteğini almak istediklerini söylemiştir. Bu ülkelerin ABD'nin desteğini almamaktan korktukları için normalleşme hareketine katıldıklarını iddia etmiştir.

Olası Trump yönetiminde ise herhangi bir öngörülebilirliğin olmayacağını vurgusunu yapmış ve kurumsal tutarlılığın temelini olmayacağını da altını çizmiştir. Özellikle sağlam bir dış politikanın varlığından söz edilemeyeceğini ifade etmiştir.

Moderatör Ellen WASYLINA, panelistlerin, ABD siyasetinde değişim ve devamlılık hakkındaki görüşlerini ve dış politikada karar vericilerin karar verme sürecinin nasıl geliştiğiyle ilgili görüşlerini merak ettiğini dile getirmiştir.

Dr. Stephen BLANK, ABD sisteminde gücün dağılık olduğunu ifade etmiştir. Başkan'ın ilk görevinin tutarlı ve iyi bir dış politika kurması gerektiğini ifade etmiş ve bu süreçte Başkan'ın hükümet içi-dışı unsurlar tarafından bilgi bombardımanına tutulduğunu ve baskılandığını ifade etmiştir. Bu süreci iyi bir şekilde yöneten Roosevelt ve Eisenhower'a örnek göstermiştir. Nihai kararın Başkan tarafından verildiğinin altını çizmiş ve bu durumun iyi yönetilmesi gerektiği üzerinde konuşmuştur. Trump yönetimini eleştirmiş ve dış politikada herhangi bir sistemin olmamasından yakınmıştır. Trump'ın istihbarat topluluğun bulgularını reddettiğini ve ittifakları küçümsediğini söylemiştir.

Prof. Dr. Çağrı ERHAN, ABD siyasi sisteminden bahsederek Beyaz Saray ve Kongre arasındaki iletişime dikkat

çekmiştir. ABD’de güçler ayrılığının olduğunu, aynı zamanda güçlerin birleşmesinin de olduğunu altını çizmiştir. Başkan ve Kongre ilişkilerine değinmiş ve lobicilik faaliyetlerinin de karar verme süreçlerini etkilediğini ifade etmiştir. Bu durumu “farklı yaklaşımların sentezi” olarak adlandırmıştır. ABD dış politikasında üç ayrı dal gördüğünü söylemiş ve bunları: Dışişleri Bakanlığı, Pentagon (güvenlik bürokrasisi olarak) ve Hazine diye sıralamıştır. Bu üç bürokratik çevrenin de etkilerinden bahsetmiştir. Prof. Dr. Çağrı Erhan, Biden’ın seçilmesi durumunda, bu üç bürokratik çevrenin (departmanın) kim tarafından yönetileceğinin önemli olduğunu söylemiştir. Trump yönetiminde bu departmanlardaki istifalardan da bahsetmiştir. Pentagon içindeki generallerin, Trump ile anlaşmazlıklar yaşadığını ve Biden’ın seçilmesi durumunda bu anlaşmazlıkların kalkabileceğini düşündüğünü belirtmiştir. Moderatör ELLEN WASYLINA, panelistlere, NATO’nun önemini ve ABD için ittifaklar ve müttefiklikler nezdinde önemini sormuştur.

Dr. Stephen BLANK, ittifakların ABD çıkarları için son derece önemli olduğunu söylemiştir. 2. Dünya Savaşı’ndan sonra ittifakların, ABD’nin dış politikasında üst sıralarda yer edindiğini belirtmiştir. İttifakların ve müttefiklerin yönetiminin ve korumasının ABD’yi daha güçlü kıldığını ve dünyanın dört bir yanında da buna hizmet ettiklerini söylemiştir. Trump’ın bu konuda başarılı bir dönem geçirmediğini de tekrarlamıştır.

Prof. Dr. Çağrı ERHAN, NATO’nun kuruluş amacı ve gelişiminden bahsetmiş ve yeni Dünya sisteminde, dönüştürülmesini mecbur görmüştür. NATO içerisindeki düşman kavramını sorgulayarak, Rusya’nın üye ülkeler ile olan ilişkilerine değinmiştir.

Seçilen adayın, NATO’yu küresel bir ittifak haline getirmeye çalışacağını öngörmüştür. NATO’nun halen savunma organizasyonu olduğunu belirtmiş ve NATO’nun güvenlik organizasyonuna dönüştürülmesi gerektiğini söylemiştir. NATO’nun yeni üyelere kapısını açması gerektiğini aktarmış ve bu şekilde NATO’nun daha etkili olabileceğini belirtmiştir. Bu durumun Rusya ve Çin gibi belli tarafları öfkeli edebileceğini de unutmamıştır. Fakat NATO’nun yaşayabilmesi için coğrafi ve iş ilişkileri bakımından dönüştürülmesi gerektiğine inanmıştır.

Moderatör Ellen WASYLINA, Dr. Stephen BLANK’a Doğu Akdeniz’de Türkiye ve Yunanistan arasında artan gerilimden yola çıkarak NATO’nun rolü hakkında fikirlerini sormuştur.

Dr. Stephen BLANK, bu gerginlik sırasında ABD’nin Yunanistan tarafını tuttuğunu ve ABD’nin, Girit’te büyük bir askeri üsse sahip olduğunu söylemiştir. Bu üssün sadece Akdeniz’i değil aynı zamanda Afrika ve Ortadoğu’yu da kontrol edebileceğini söylemiştir. Bu şekilde, ABD’nin, Türkiye’yi desteklemediğini açıkça ortaya koyduğunu ifade etmiştir. Dr. Stephen Blank, kendi sözleriyle, “Kıbrıs ve Yunanistan’a yönelik Türk saldırganlığı” olarak nitelendirdiği durumu işaret etmiştir. Trafların uluslararası hukuka uymaları gerektiğini de altını çizmiş ve tarafların aktif savaş halinden uzak durmaları gerektiğini söylemiştir. Doğu Akdeniz’deki gerilimin bitebilmesi için ABD’nin rolüne dikkat çekmiştir.

Moderatör Ellen WASYLINA, Prof. Dr. Çağrı ERHAN’a Doğu Akdeniz’deki durumu ve ABD’nin rolü hakkında fikirlerini sormuştur.

Prof. Dr. Çağrı ERHAN, Dr. Stephen BLANK'ın anlattığı durumdan farklı olarak şunları kaydetmiştir: GKRY ve Yunanistan'ın, Türkiye'yi dışlayarak, son 10 yılda adım adım deniz alanları yaratma peşinde olduklarını söylemiştir. ABD'nin bu konuya "hakça" bir temelde bakması gerektiğini de eklemiştir. Uluslararası hukuka göre adaların askersizleştirilmesi ve deniz hukukuna göre adaların sahip olduğu deniz yetki alanlarına dikkat çekerek, Yunanistan ve GKRY'nin tutumlarını sorgulamıştır. Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki arama faaliyetleri değerlendirmiş ve mevcut durumun analizini yapmıştır. Özellikle Türkiye-Libya arasında imzalanan anlaşmaya dikkat çekmiştir. Türkiye'nin faaliyetlerinin aktif savaş hali olmadığını ifade etmiştir. ABD'nin Girit'e olan ilgisinin yeni olmadığını belirtmiş ve 6. Filo gibi büyük bir donanmanın Akdeniz'deki varlığını sorgulamıştır. 30 yıl önceki varlığı ile bugünkü varlığının aynı olmadığını ve günümüzde bu filonun Akdeniz'deki gerekliliğini sorgulamıştır. Rusya'nın da Akdeniz'deki askeri varlığını sorgulamıştır. Dr. Stephen BLANK, ABD'nin Akdeniz'deki varlığını, Türkiye, Yunanistan gibi NATO'ya üye devletlerin davetine dayandırmış ve temel amacının da üye devletlerin refahı, güvenliği ve demokrasi sistemleri olduğunu iddia etmiş, barışçıl bir düzen için Akdeniz'de olduğunu söylemiştir. Temel amacının enerji olmadığını, ABD'nin enerji bakımından bağımsız bir devlet olduğunu söylemiştir. ABD'den bakıldığında Türkiye'nin bölgede yalnız kaldığını ve bölgede herkesin kendisine karşı olduğunu gördüğünü özellikle vurgulamıştır. Türkiye'nin siyasi ve ekonomik zorluklar yaşadığını ve bu durumdan çıkmasının zor olduğunu söylemiştir. Türkiye'nin bölgede kendi pozisyonunu abarttığını söylemiş ve Türkiye'nin Washington'un kurtarmak

zorunda kalabileceği tehlikeli bir durumun içinde olduğu iddia etmiştir.

Prof. Dr. Çağrı ERHAN, Türkiye'de yapılan anketlere göre toplumun %90'ının, ABD'nin, 2016 yılındaki FETÖ darbe girişiminin arkasındaki güç olduğuna inandığını söylemiştir. Binlerce belgeye rağmen Terörist Gülen'in iade edilmemesini sorgulamıştır. ABD'nin ayrılıkçı terör örgütü olan PKK'nın yan kolları olan YPG ve PYD'ye yapmış olduğu askeri yardımı ve silah yardımını sorgulamış ve ABD'nin müttefik olarak gördüğü Türkiye'ye karşı bunları yapmasını ilginç bulmuştur. Tüm bunlara rağmen Türkiye-ABD ilişkilerine optimistik bir bakış açısıyla baktığını söylemiş ve iki ülke arasında işbirliğinin yapılması gerektiğine inandığını aktarmıştır. Özellikle ticaret alanında birçok fırsatın olduğunu altını çizmiş ve ortak tehtide karşı da uyum ve işbirliğinin yapılması gerektiğini söylemiştir.

DİPLOMATİK İLİŞKİLER ve POLİTİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER for DIPLOMATIC AFFAIRS and POLITICAL STUDIES

+90 216 310 30 40 info@dipam.org

+90 216 310 30 50 www.dipam.org

Murat Reis Mahallesi Gazi Caddesi No:69
Üsküdar/İstanbul

KONUŞMACILAR HAKKINDA

Ellen WASYLINA, Fransa'da ticaret, akademi ve STK sektöründe 20 yıldan fazla deneyime sahip olan Ellen Wasylina, ABD ile Avrupa Birliği arasındaki transatlantik ilişkiler üzerine uzmandır. Çalışma alanları arasında iletişim, savunma, ticaret ve ekonomi, enerji, dış politika gibi alanlar bulunmaktadır. Ukraine : prémices de guerre froide en Europe? ve La défense européenne face aux menaces : l'Europe est-elle prête pour son 11 septembre? kitaplarının yazarı olan WASYLINA, İngilizce, Fransızca, Almanca ve İtalyanca bilmektedir.

Prof. Dr. Çağrı ERHAN, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden 1993'te mezun oldu. 1996'da aynı bölümde yüksek lisansını, 2000'de de Hacettepe Üniversitesi Tarih Bölümü'nde doktorasını tamamladı. 1994'te Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyasi Tarih kürsüsünde Araştırma Görevlisi olarak başladığı akademik meslek hayatına, aynı fakültede öğretim Öğretim Görevlisi (2000-2002), Yardımcı Doçent (2002-2003), Doçent (2003-2009) ve Profesör olarak (2009-2015) devam etti.

Haziran 2015'te İstanbul Altınbaş Üniversitesi Rektörü olarak atanan ERHAN aynı zamanda Cumhurbaşkanlığı Güvenlik ve Dış Politika Kurulu üyesidir.

Dr. Stephen J. Blank, FPRI'nin Avrasya Programında Kıdemli Araştırmacıdır. Sovyet / Rusya, ABD, Asya ve Avrupa askeri ve dış politikaları üzerine 900'den fazla makale ve monografi yayınladı, Amerikan Kongresi'nde sık sık Rusya, Çin ve Orta Asya üzerine bilgi verdi, Merkezi İstihbarat Teşkilatı (CIA), büyük düşünce kuruluşları ve vakıflara danışmanlık verdi. ABD, Prag, Londra ve Floransa'da önemli uluslararası konferanslara başkanlık etti; ABD ve yurtdışındaki medyada dış ilişkiler hakkında yorumcu olmuştur. Aynı zamanda büyük şirketlere Rusya'da yatırım yapma konusunda danışmanlık yapmıştır ve Gerson Lehrmann Group için danışmanlık yapmaktadır.